Ч. 243. Львів, Пятниця, дня 26. жовтня (8. падолиста) 1901. Річник V.

Передплата
на »РУСЛАНА« виносить:

в Австриї:

на цілий рік . 10 зр. (20 кор.)
на пів року . 5 зр. (10 кор.)
на чверть року 2·50 зр. (5 кор.)
на місяць 85 кр. (1 к. 70 с.)

За границею:

на цілий рік . . 16 рублів або 36 франків
на пів року . . 8 рублів або 18 франків
Поодиноке число по 8 кр. ав.

РУСЛАН

»Вирвеш ми очи і душу ми вирвеш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш, бо руске ми серце і віра руска.« — З Русланових псальмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові що дня крім неділь і руских сьвят о год. 6-ій пополудни.

Редакция, адміністрация і експедиция »Руслана« під ч. 1. пл. Домбровского (Хорунщини). Експедиция місцева в Агенциї Соколовского в пасажі Гавсмана.

Рукописи звертає ся лише на попереднє застереженє. — Рекламациї неопечатані вільні від порта. — Оголошеня звичайні приймають ся по цїнї 10 кр. від стрічки, а в »Надісланім« 20 кр. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 15 кр. від стрічки.

Відносини на Балканї.

(X) Під таким заголовком оповістив один сербский полїтик вельми цікаву статю в »Deutsche Revue«. Автор згадує про зміни, які там послїдували по уступленю з престола Міляна, говорить відтак про женитьбу короля Олександра і про найновійші палатні події, які зовсїм не причиняють ся до втихомиреня краю. Від часу володїня королевої Драґи нїхто вже нїчому не дивує ся, а навіть се не було-б несподїванкою, наколиб наймолодший Обренович проголосив династию Люневица. Люди нагальної вдачі як король Олександер найлекше дадуть ся обмотати нїжною сїткою жіночих крамол, а великий досьвід королевої Драґи уміє такі сїти і нїжно і кріпко снувати. Крім того ріжні самовільні поступки молодого короля, особливо єго ославлене проголошенє повнолїтства злучене з увязненєм реґентів Рістича і Протича, остають ще так живо в тямцї, що навіть поважні полїтики вірять в явну тайну, що король Олександер обявив замір, вволити волї Драґи що-до наслїдства престола, хоч проголошенє її брата наслїдником стояло би в суперечности з дотичними постановами нової конституциї. На щастє се і в заграничнім дневникарстві обговорюване питанє не є ще так пильне а зависиме від так многих важних обставин, що розважні погляди найшли ще заздалегідь послух і тим способом ся найновійша справа належить поки що до тих сензацийних вістий, які на жаль для кождого сербского патріота стоять на дневній черзї. Автор заперечує розповсюджувані з панславістичного боку поговори, начеб то Росия мала свою руку в усїх тих сумних подіях в Сербії, начеб все належало приписувати впливови сеї руки, котра була лише звязана умовою з Австро-Уграми на час її змагань в Азиї. Все те, поминувши всї иньші обставини, є анахронїзмом. Він каже: що Росия радо бачить, як її вплив росте на Балканї, се річ зрозуміла. Що Росия далеко посуває ся в терпимости, а може навіть пособлюваню панславістичної струї, се треба приписати причинам внутрішньої російскої полїтики. Однак посувають ся деякі за далеко, добачаючи втім суперечне з духом конвенциї з 1897. р. між Австриєю а Росиєю поступованє, або полишенє змагань до удержаня status quo на Балканї.

Нема нїякого сумнїву, що пестре розміщенє народностий на Балканьскім півострові, ріжнородність їх розвитку і їх інтересів відчиняють на стижір двері революцийному панславізмови і єго кертичній роботї. Але з другого боку сим революцийним змаганям іменно задля ріжнородности народностий на Балканї і часто задля суперечних змагань тамошних народів і країв стають в дорозї такі трудности, що панславізм може вправдї непокоїти і спиняти природний розвиток уладжених держав, але не так легко може довести до зміни теперішних територияльних відносин, або витворити щось нового, або навіть обявити якусь з'єдиняючу силу.

Можна сподївати ся, каже автор троха оптимістично, що патріотичні мужі і щораз поступаючий дух західно-европейскої просьвіти мимо вікової турецкої неволї доведе се до сьвідомости широких верств населеня на Балканї. Скоро населенє зрозуміє положенє справ і силу своєї спроможности, не зможе єго потягнути за собою анї честилюбивість панславістичних аґітаторів анї хто небудь иньший не вспіє використувати для переведеня своїх цїлий. Кождий з балканьских народів дійде до пізнаня розуму і прихильности, яка проявляє ся в полїтицї сих держав, що бажають самостійного розвитку балканьских країв і народів, а задля того також їх скріпленє в інтересї европейского мира, позаяк мусять мало-помалу усунути вплив сусїдної Туреччини. Не бракло останними часами поученя і прикладів, які повинні були наклонити балканьскі народи до скупленя своїх сил і глядїти підпори у тих прихильників, котрі їх напоминають. Грецко-турецка війна, безуспішність нетерпеливих кретеньских забагів, стріча румуньского і грецкого короля в Абазиї, се все є для тверезого балканьского полїтика знаменні події, остороги і указки.

Пропамятне письмо

до Єго Ексцеленциї Пана Міністра Президента д-ра Кербера, висланє в імени независимих руских виборців соймового округа виборчого золочівского о. Данилом Танячкевичем.

Найбільше скомбіновані атаки звернені против родинного житя нашого духовеньства

МУЛЬТАТУЛЇ.

Казка про японьского камінярa.

Був собі, бачиш, маленька Нюню, разу одного чоловік, що виломлював камінє зі скали. Його праця була дуже важка, й він працював много, так плата за се була мала й він не був вдоволений.

Він зітхав, бо його праця була важка. І він закликав: Коби я так став богатим, тобим собі відпочивав на мягкім диванї з червоного шовку.

І зступив ангел з неба і сказав: Най стане ся, як говорив ти.

І він став богатим і спочивав на мягкім диванї з червоного шовку.

І їхав раз король того краю попри него, а перед його возом, як також і за ним їхали їздцї й тримали золотий павиний вахляр над його головою.

І коли побачив се богатий чоловік, позавидував, що над його головою не тримали золотого павиного вахляря. І він не був вдоволений.

Він зітхнув і закликав: Хотїв бим бути королем.

І прийшов ангел з неба й сказав: Нехай буде так, як хочеш ти.

І він став королем. І перед його возом, як також і позаду їхало богато їздців й тримали над ним золотий павиний вахляр.

І заблисло сонце горячими промінями й палило земский сьвіт так, що й травиця ізсохла.

І король нарікав, що сонце палить йому лице й що має міць над ним. І вдоволеним не був.

І він зітхнув й закликав: Хотїв бим бути сонцем.

І злинув ангел з неба й сказав: Нехай буде так, як бажаєш ти.

І він став сонцем. І висилав свої проміня в гору і в долину, на право й на лїво і по всїх усюдах.

І він благословив травицю, що росла у полї й сьвітив на обличчя князїв, що жили на землї.

І одна хмара повисла між ним а землею й соняшні проміня відбились від неї.

І він став гнївкий, що хтось противить ся його могучости й нарікав, що хмара має більше сили від його. І вдоволеним не був.

Він захотїв бути тою могучою хмарою.

І зійшов ангел з неба й сказав: Нехай станесь, як казав ти.

І він став хмарою. І передїлив небо від землї й заслонив сонце — а трава стала зелена.

Із хмари падав на землю дощ великими каплями і піднеслись води в ріках й поривали великі очереди всякого товару.

І много поля з такої повени стало пустинею.

І впав він на скалу — що одна не подалась. І він спускав дощ великими струями, так скала і не поворохнулась.

І він став гнївний, що скала не хотїла поддатись й що сила його струї була так мала. І не був він вдоволений.

І закликав: Та скала має міць надомною; я хочу скалою бути.

І зступив ангел з неба і сказав: Нехай буде так, як хочеш.

І він став скалою і неповорушимо стояв, хоч сонце сьвітило — хоч буря шалїла. І тодї прийшов чоловік з зелїзним гаком і з заостреним зелїзом і важким молотом та відривав каміня зі скали.

І скала сказала: Що се є, що той чоловік має міць надімною і відриває каміня з мойого тїла. І не був вдоволений він.

Він закликав: Я слабший, як сей — й я хотїв бим стати таким чоловіком, як сей.

І злинув ангел з неба й сказав: Нехай сповнить ся се, чого бажаєш ти.

І він став камінярем. І відривав каміня від скали у важкій працї й він працював в потї чола за малу плату і був вдоволений.

Так і ти, моя люба Нюню, щоби ти вибрала, коли би так зійшов ангел з неба і спитав, чого бажаєш.

Справдї пане, я бим його просила, щоби він взяв мене з собою до неба.

Хто не працює, той не повинен їсти, сказав один апостол. І сам їв. Бо прецї се також була праця, що він єї виконував —

Хто не працює, той не повинен їсти, сказав один славний економіст. А з голоду умира-

Проєкти реформ ідуть за проєктами. Певне, що се лиш сьвітскі пляни. Церков узнала і узаконила подружіє руского духовеньства та нашим сьвітским політичним, польским стратеґікам не розходить ся зовсїм о те, щоби ми ставали сьвятїйшими, їм розходить ся головно відняти рускому народови той приріст інтеліґенциї, який єму достарчують наші сьвященичі родини, одже щоби позбавити єго значної части єго сил.

Пропорціональний ступінь страху Божого і побожности у нашого духовеньства поки-що не обмірено. Але ми знаємо се, що межи нашим духовеньством всюди та всюди находять ся взори побожности церковно-релїґійного духа, сьвященичої ревности і безграничного пожертвованя для спасения душ повірених. А у наших родинах числимо ми всюди високі проценти дуже релїґійних подруг і материй з найстрогійшим моральним достоїньством і поведенєм, котрий то строгий напрям передають, яко дорогий, родинний альмаз членам своїх родин.

І се може лишень як найблаготворнїйше причиняти ся до социяльно-релїґійної роботи церкви, коли члени наших родин того строго релїґійно-морального духа вносять в розричні верстви суспільности, куди їх палець Божий справив. А се і для социяльно-реформового руху нашого часу є родинне житє нашого духовеньства високого значеня. Є се многоцїнний причинок до рішеня питаня: вирівнаня широких социяльних ріжниць, утвореня социяльної гармонії, социяльних огнив!

Се були далеко носячі стріли — слїдують тепер безпосередні напади.

Рускі сьвященники суть: після теоретичного напряму: радикали, котрі до радикальних реформ, так в державі як і суспільности прямують; після практичного поведеня суть се: демаґоґи, духи несупокійні: підущувачі, бунтівники, народу ребелянти, гайдамаки. Так гласять обвиненя. З довільних інсинуаций, з умисно перекручених фактів, або просто з воздуха вхоплених, кидають ся ті брехливі обвиненя в цїлій сьвідомости в сьвіт, кольпортують ся прасою і дістають ся в тій дорозї до нашого польского правительства, котре їх приймає за добру монету і розширює записник про небезпечний, нельояльний елємент.

А прецїнь се лиш найгрубші очерненя. Рускі сьвященники суть лиш в тім змислї і поти радикальні, о скілько їм їх кодекс — се є евангелиє і наука церкви позваляють. Они обстають за принципом національної автономії, бо хочуть бачити Австрию через се поєднаною, скріпленою і великою. Они обстають за загальним, безпосередним правом голосованя, бо хочуть через се усунути клясову борбу, а забезпечити права всїх, отже також і народу і достойне, людске єствованє всїх горожан. Они обстають за правом, за християньскою свободою і справедливостию, бо они через те хочуть вдорожити гармонїйний розвиток і добро всїх народів Австриї, а вже певне свого власного, їм дорогого народу руского. Такими радикалами є они справдї і такими лишать ся.

Они є підщувачами народу, бо скликують віча. Они бунтівниками, бо они обучують нарід на тих вічах о єго людских, горожаньских, полїтичних і національних правах, они є ребелянти, бо они заохочують і зазивають нарід, щоби він обставав і боронив ті приналежні єму права. Они є гайдамаки, бо они цїлу свою силу жертвують, щоби не допустити до того, щоби в руских виборчих повітах вибирано на послів польских шляхтичів і заступників інтересів більшої посїлости, але самосьвідомих Русинів, заступників народу.

Але до такого бунту і ворохобнї, ведених в границях Божих і державних прав, вони просто після свого післанництва покликані, обовязані.

Руске духовеньство не допустило ся нїколи в тім своїм дїяню якого противзаконного поведеня і чину.

Є се нїчим незбитим, найкрасшим сьвідоцтвом для льояльного поведеня нашого духовеньства, що всї против руских сьвящеників з повисших мотивів викликані судові слїдства і процеси виказали завсїди їх цїлковиту невинність. Знаменний є найновійший факт. У львівскім краєвім судї відбула ся розправа прасова. Обвинителями були рускі парохи з Гусятиньского повіту Матковский, Темницкий. Обжалованим був редактор »Dziennik-a polsk-ого«. Ся часопись подала в однім числї статю під надписом »Hajdamaszczyzna w Husiatyńszczyźnie«, в котрій було донесено, що в гусятиньскім повітї плянує ся ворохобня, напад, і що моторами до сего мають бути висше названі сьвященики. Та головний сьвідок обжалованого затяв ся просто в своїх зізнанях, не могучи доставити нїяких доказів і що він: »високу особистість (котра імовірно була властивим мотором того очерненя) не хотїв прилюдно виявляти«.

І з тих то причин був редактор згаданої часописи приневолений в тоцї розправи заявити, що він очерненя в згаданій статї відкликує, яко на ложній інформациї подані.

Хоч ті всї напади були сильні, звертали ся они головно против поодиноких дїяльних личностий руского клєру і не могли тому зрушити занятої руским духовеньством серед народа позициї.

Наступив тепер новий, найсильнїйший, найнебезпечнїйший і в своїх наслїдках безперечно найбільше погубний напад. Той напад був звернений супротив стану руского духовеньства, супротив цїлого єго становища, супротив єго дїяльности. До того атаку злучили ся всї сили польско-шляхоцких впливів і звязий, всї можливі і неможливі оружя мали бути ужиті.

Коли правительственні орґани, нарід упоминають: Не вибирайте сьвящеників на виборцїв; коли в льокалях виборчих прилюдно тих сьвящеників понижує ся, ганьбить ся, осьмівує ся, чинно зневажає ся і они за те не дізнають найменшої сатисфакциї; коли їх всїх без виїмку, навіть найспокійнїйших межи ними і найдостойнїйших, випроваджують coram populum жандармами з виборчих льокалїв, як се мало місце сего року при правиборах соймових в городеньскім повітї; коли публично народови голосить ся: »сьвященики, се не ваші провідники, то не ваші заступники, они мають лишень своє власне добро, а не добро народу на думцї; коли зверхні власти начальників сельских громад поучують: »Ви-ж прецїнь щось лїпшого, ви висше стоїте, як сьвященики, бо они є лиш нашими писарями«; коли навіть жандарми підкопують повагу, становище руского духовеньства в народї (факт конкретний: жандарм висланий в справі екзекуцийній до села Мунилївки, заявив Василеви Киричови, тамошному господарови: Но, но, коли ви будете з попами тримати, то ви далеко не зайдете); коли навіть офіцияльні круги кождого війта, котрий в приязних, гармонїйних відносинах до свого душпастиря находить ся, обсьмівують, обругують публично призвисками: ти паламар, ти піддячий, — і то все чинить ся з такою отвертостию, без женади і без резерви, з таким розвязанєм язика, що вказує на якесь висше авторитативне жерело.

(Конець буде).

ючий нарід відповідав: Хто не їсть, той також й робити не може.

Хто не працює, той не повинен їсти, сказав один карієрович. І він описував свою полїтичну карієру.

Хто не працює, той не повинен їсти, сказав один мінїстер. І робітники, що були без працї, казали: Хто перешкаджає в праци, той також не повинен.

Хто не працює, той не повинен їсти, сказав один моралїст у біржевих замітках. І він скуповував довжні, державні банкноти.

*

Я злий сам на себе. Я роздумував про Бога й про пашю мойого серця. Я понимав дещо про одно, а про друге розлюблено мрів. Я гадав і мрів про велич знаня й нескінчену любов. — І коли я так любував ся гадками й мрів, побіг по хвили до ресторану й з'їв зелений горошок зі солониною.

І длятого я злий сам на себе.

*

Я ще нїколи не чув, щоби хтось виросг жалував ся на брак серця, на брак ідей та на досьвід.

*

Дуже часто трафляє ся, що не можемо бачити якоїсь річи ізза безмірної єї величи.

*

Нїчо не є в сьвітї досконале . . . навіть лож сама.

Переклав з нїмецкого

Осип Фацієвич.

Допись.

З Самбора і Самбірщини.

Цікава-сь запевно широка родино, як живемо і ми в Самборі? Гулнють всюда по вечерницях, де більший гурток молодцїв збере ся, чому-б і нам в Самборі не піти за загальним напрямом? І у нас є молодцї, що ставляють доперва перші кроки на житєвій аренї, є і старші, що поросли їм вуси і бороди, тай доробили ся першого номінацийного декрету, а з ним мають надію на золоті ковнїри, є і підтоптані кавалєри, котрим вже минув час станути перед анналойом, але є і такі. що глядять собі як-раз пари, є і молодість і здоровлє, та й дохід не-аби-який. А панночок? що за гарні красавицї! Хто не повірить, звідки у нас набрало ся того цьвіту, няй зайде до нас на »Бесїду« в суботу вечером, а наглядно пересьвідчить ся, як цвите наш запашний городець, котрий на годинку згуртує ся коло фортепяну, де суворий дірігент вимахує своєю паличкою, а з гурту розіллє ся прегарний звук рідної пісні, що тягне за собою і старших. Умовкає на хвилю гамір при зеленім столику, бите київ об кулї при білярдї, а висувають ся з кімнаток поважні постатї старших, котрим не довело ся заховати звучного голосу та прислухують ся і радїють, що ось і Самбір не з гірших.

Посьпівають годинку, розвеселять піснию себе і других, та тодї друга робота жде їх – гулянє. Думаєте запевно, що до веселої забави потреба великих приготовань, троїстої музики? Де там? Ми малим вдовільні. Стане трех Іцків, махне смичком, розіллють ся звуки скрипок та баса, а вже крутять ся пари і крутились би до рана, колиб умучені мами та тїтки не прискорювали відходу.

Ось так живе ся молодим в Самборі, а старші, як звичайно, грають віста, ведуть спори про фонетику та етимольоґію, от звичайна полїтика при склянчинї пива, бо у нас, бачите, нарід повздержливий.

Не все однак забави і гранє занимає Самборян. Від часу до часу веде ся і ширша робота, загальна, до котрої вже потягають і околицю, котра в першій нечисленно бере участь.

Ось 1. падолиста відбули ся загальні збори філїї товариства »Просьвіти« при численній участи інтеліґенциї а слабо заступленій селялами.

По торжественно відправленій Службі Божій при звучнім хорі, розпочало ся засїданє. В вступній промові отця предсїдателя чути було жаль до селян, що в малій скількости прибули на збори а заразом і заохоту, що чей відносини поправлять ся. На сю тему вели і присутні розговір, як би вляти більше житя в широкі круги. Чули ми ріжні ради, а думаємо, що конечна є робота з долини і з гори. Опісля оживились збори широкою дискусиєю а по нїй держав о. Гординьский обширний реферат про управу рілї, в котрім оперши ся на статистичних даних, виказував, кілько потреба збіжа на прокормленє даної скількости мешканцїв, а скілько не дістає у нас та як безрадно стоїмо ми при так сумнім станї. Виклад був поучаючий і навести міг слухачів на неодну гадку, та наглядно пересьвідчити, що конечна є просьвіта, аби в нинїшних часах мож було удержати ся рільникови. З других промов цікавійша була про школи фахові, їх значінє, з чого перейшов бесїдник на конечність більшої обсилки шкіл більшеклясових учениками і удержуванє бурси в Самборі. Бесїдник старав ся загріти присутних до більшого занятя ся бурсою »Шкільної Помочи« а то тим більше, що на цїлий повіт є школи більше-клясові лишень в Самборі, тож коли мешканцї повіту хотять віддати свої дїти на науку до ґімназий або других шкіл, мусять приміщати їх вже від третої кляси нар. в Самборі а потому тим більше оказує ся потреба удержуваня бурси.

По рефератї наступив вибір нового Видїлу

котрий має заняти ся дальшою долею товариства.

На другий день с. є 2. падолиста відбули ся звичайні збори філії Товариства педаґоґічного, підчас котрого був реферат п. Т. Біленького о науці руского язика в школах народних. Референт переходив степенями, виказуючи, як діти учать ся мови в домі родиннім, з якими засобами приходять до школи, та як школа має учити сего язика, опираючись на приписаних підручниках ідучи степенями, котрі мають відповідати степеневи умового розвою учеників.

По рефераті розвинулась дискусия над справою образованя ся учителів в рускій мові, з чого виходить, потреба заосмотрюваня бібліотек окружних і місцевих шкільних в потрібні підручники.

Другою справою, котра живо заняла присутних, була наука сьвіву церковного в школах народних. Бесідники висказували з досьвіду, що населенє судить вартість школи після сего, чи діти сьпівають в церкві, тому тим більшу вагу повинно класти ся в школі на сей предмет, та щоби з семинариїв учительских виходили кандидати з знанєм сьпіву літурґічного.

Се познаки житя Самбірщини. За тиждень розбудить єї поновно до житя наш театр, котрий заповів вже свій приїзд. Сподіємо ся, що доохрестна інтеліґенция радо являти ся буде на представленях.

Мусимо поділити ся з ч. читателями і сею звісткою, що за гроші зібрані заходом товариства Качковского закупили в Самборі камяницю в ринку, в котрій мешкав покійний Качковский, та задумують примістити там школярів.

Новинки.

— **Календар**. В пятницю: гр.-кат. *Димитрия мученика;* рим.-кат. Северина. — В суботу: гр.-кат. Нестора мученика; рим.-кат. Теодора. — В неділю: гр.-кат. Параскеви муч., Неонїлї; рим.-кат. Андрея.

— **При зміні місяця просимо наших ВП. Передплатників вирівнати залеглости і відновити передплату, бо інакше будемо приневолені здержати висилку нашої часописи.**

— **З Наукового Товариства ім. Шевченка**. В пятницю дня 8. с. м. в льокали Товариства відбуде ся спільне засіданє всіх научних секций, на яке просить ся отсим усіх (і замісцевих) членів.

— **Вечерниці з танцями** на дохід »Шкільної помочи« відбудуть ся в суботу дня 9. с. м. в комнатах »Руской Бесіди« у Львові. Стрій візитовий. Вступ 1 кор. Початок о 8. год. вечером. *Комітет.*

— **Школа в Устериках**. При дорозі, що веде понад Черемошом з Кут до Жабя, лежить село Устерики. Є там почта і жандармерия, не було лише школи. Вправді побудовано школу, але в ній закватирував ся постерунок жандармериї і мешкав кільканацять літ. Аж сего року по уступленю старости Сабата уступила ся жандармерия зі шкільного будинку, а дня 24. жовтня відбуло ся посьвяченє школи. При посьвяченю промовив о. Романовский, заохочуючи в горячих словах нарід до релїґійного вихованя дітий. Відтак промовляв шкільний інспектор косівского округа, Шлемкевич, а висказавши в гарних словах потребу просьвіти, візвав зібраних родичів, щоби охотнїйше і правильнїйше посилали дітий до школи, молодїж-же шкільну, щоби з науки шкільної охотно користала. Мову свою закінчив трикратним окликом в честь цісаря: »Най жиє« а зібрані учителї відсьпівали »многая літа«.

По торжестві посьвяченя школи відбула ся окружна конференция учителів з двома рефератами.

— **Львівский прокуратор**, п. Гайдерер, з днем 15. с. м. виїздить за 6-тижневою відпусткою на поратунок здоровля. Єго буде заступати прокуратор зі Стрия, п. Шерф.

— **Католицке віче** відбуло ся в послїдних днях в Будапешті при участи звиш $1^1/_2$ тисячі осіб. Віче отворив ґр. Зіхи і заявив, що треба скріпити віру в церкві і в школї. Угорщина повинна бути державою християньско католицкою. Вічевики вислали телеґрами з поклоном до цісаря і до папи римского.

— **Кровава подія в Єрусалимі**. В церкві св. Гробу прийшло онодї до бітики межи католиками а схізматиками, причім кільканацять осіб понесли тяжкі рани. Найбільше потерпіли оо. Францїскани, котрі старали ся помирити обі ворожі сторони. Причиною події було се, що католики хотїли замести подвірє коло церкви, а схізматики заявили, що ся чинність до них належить. Від кількох днів під церквою св. Гробу стоїть відділ турецкого війска, аби не допустити до дальших розрухів.

— **Піхотою з Тернополя до Перемишля** зайшов ученик II ґімназ. кляси Андрій Чорній. Не маючи удержаня в Тернополи, вибрав ся до Перемишля, бо там має вуйка при війску. Подорож тревала вісїм днів. Жадного науки хлопця приняв вуйко і записав до школи.

— **Фотоґрафовані виборчі надужитя**. З Будапешту доносять, що межи 53 виборчими протестами, які одержала королївска Курия, є один, що межи залучниками має блискавичні знимки фотоґрафічні. Фотоґрафії представляють епізод, коли то виборчий комісар кордоном жандармів замкнув значну часть виборців, аби усунути їх від голосованя.

— **10.000 патронів в огни**. Перед кількома днями вибухнув в Курянах великий огонь і межи иньшим знищив бувшок жандармериї. В маґазинах жандармериї містила ся амуниция для загального ополченя. Коли патронам зробило ся горячо, настала канонада, спершу повільна, а далї чимраз густїйша, неначе в якій битві. За цїлий час, коли патрони стріляли, нїхто не міг приступити до огню; люде з далека трівожно споглядали в море огню та на град куль, а коли патрони вже всї вистрілили, не було вже що гасити.

— **Сантос Дімонт**, славний воздухоплавець, котрий винайшов бальон з кермою нової системи, одержав нагороду Дайтна. Признанє сеї нагороди, призначеної за винайденє бальона з кермою, сьвідчить, що винахід Дімонта є немалої ваги та що вкінци повело ся розвязати загадку керкованя бальонами в довільнім напрямі у воздусї, розвязати сю загадку, над якою немало технїків наломали собі голову.

— **З'їзд австрийских социялїстів** у Відни покінчив вчера свої наради. Межи ухваленими резолюциями находять ся домаганя: загального обезпеченя на старість; загального і рівного права голосованя; безпосередного законодавства самим людом; державної і громадскої орґанїзациї санїтарної служби; признаня релїґії яко приватної справи; відлученя церкви від держави; обовязкової безплатної школи; заміни всїх безпосередних податків на проґресивний податок доходовий від майна; заведеня спадкового податку; заступленя постійної армії людовою обороною (Volkswehr); рівноуправненя женщин під зглядом полїтичним; заведеня 8 годинного дня працї; недїльного відпочинку; виключеня женщин від деяких тяжких робіт в промислї т. ин.

— **Думка**.

Широкий дуб у гаю,
Густий на дубі лист,
Під ним ся заховаю,
Чей дасть менї захист.
Гуляє вітер в полї
Як роз'юшений зьвір,
Не здержить самоволї
Єго нї горб, нї бір.
Із горба видер порох,
Із бору лист зірвав,
А там неначе ворог
Вже суне хмарів вал.

* * *

Грізная бурі сила
Несе в природу страх,
Грізнїйший страх здіймила
Зневіра у грудях.
Страшні зневіри сили
В шматочки серце рвуть,
Туга і біль знесили
Із серця душу пруть.
Широкий дуб у гаю
Густий на дубі лист, —
Та він в моїм одчаю
Не дасть менї захист...

Лев Лопатиньский.

— **Калякали ся смерти**. Яков Фельзен, аґент торговельний, мешкаючий при ул. Сонїчній у Львові, дав знати онодї вечером около 7. год. поліциї, що хтось дуже небезпечного збитка зробив єго жінцї. В хвили, коли Фельзенова була в гостинї у своєї сусїдки, панї Ахт, увійшов хтось до помешканя панї Ахт перебраний »за смерть«. Страх той був босий, мав на собі довге простирало, ноги з гори мав закриті папером, а цїле лице замащене мукою. Жінки так перепудили ся »смерти«, що наробили страшенного крику; але й »смерть« перепудила ся, бо втекла. Пан Фельзен підозріває о ту »небезпечну« смерть служницю одної з льокаторок в каменици, з котрою панї Ахт і жінка п. Фельсена живуть на воєнній стопі. Підозрінє своє опирає п. Фельзен на слїдуючих основах. Перепуджені жінки наробили такого крику, що позбігали ся люди з цїлої каменицї, лиш від згаданої льокаторки нїхто не вибіг; противно, панї Ахт виділа крізь вікно, як тота льокаторка зі своєю служницею сьміяли ся так, що аж за боки ловили ся.

— **В одній хвилї**. В одній з повістий 19. столїтя читаємо: »Теодор підїхав аж до города, зіскочив з коня, перелїв через пліт, полетїв до альтанки, де сидїла Кунеґунда, підійшов до неї і упав єї до ніг. Урадована Кунеґунда піднесла єго, посадила побіч себе; він припав до єї грудей і потонув в мори щасливости — се всьо було дїлом одної хвилї«.

Розкопи. При реґуляциї Полтви у Львові робітники викопали з землї 25 зошитів, 2 бльоки і 69 пачок циґаретових паперців. Сї предмети імовірно не походять з епохи вандрівки народів, але богато давнїйшої, бо бльоки мають дату 1901. року.

— **Другий Діоґенес**. В Наунен в Німеччинї живе чоловік іменем Ґустав Наґель, котрий є одиноким на цїлу Европу. Є се чоловік природи: Наґель як зима так лїто ходить босий і простоволосий та не має на собі більше нїчого, як лиш сорочку і якусь сїру загортку. Хати не знає і не хоче знати, живе серед поля, а живить ся тим, що земля зародить, сам собі варить і пече, а коли потреба, ставить собі колиби. Люди всїляко говорять о тім новочаснім Діоґенесї: одні називають єго фільософом, другі оригіналом, а ще иньші чоловіком несповна розуму. Здає ся, що сих послїдних є найбільше, бо Наґля і суд признав чоловіком несповна розуму та відобрав єму право розпоряджати ся свобідно та поставив єго під курателю. Отже Наґель приїхав онодї до Берлина, щоби там постарати ся о знесенє курателї. Він має сьвідоцтва від многих лїкарів, котрі доказують, що він зовсїм здоров на умі, а лиш дивак, котрий свої погляди на то, як чоловік повинен жити, їсти та убирати ся, з цїлою консеквенциєю хоче практично на собі показати. Наґель приїхав до Берлина зелїзницею, але з двірця ішов вже пішки і босий та простоволосий. В місті той чоловік природи наробив такого дива, що величезна товпа людий бігла за ним і кождий хотїв видїти того чоловіка. Хвилями стала така глота, що аж поліция мусїла Наґля боронити, щоби єго »природно« товпа не задушила.

Наука, штука, лїтература.

— **З коломийки на фортепян**. Уложив Антон Кужела. Чернівцї. Накладом ц. к. книгарнї унїверситетскої Г. Пардінї (Енґель & Суханка). Стор. 9, 4°. Цїна 1 К 20 с.

— **Календарик** на звичайний рік 1902., цїна 25 сот. Львів 1902. Накладом філії »Руского Тов. педаґоґічного в Коломиї«. Справний формат кишеневий, рокішний папір і низька цїна поручають дуже сей календарик, тим більше, що дохід з него має вплинути на кошт будови дївочого інститута і жіночої руской ґімназиї в Коломиї. Тому поручаємо єго горячо нашій патріотичній публицї.

— **Вандрівна вистава**. Львівске товариство красних штук ухвалило уряджувати що року вандрівну виставу образів по більших містах, а то: в Ярославі, Перемишли, Стрию, Станиславові, Коломиї, Чернівцях, Бучачи, Тернополи і Золочеві, під услівєм, що ті міста і видїли рад повітових зобовяжуть ся морально підпирати ті вистави і причинять ся бодай малою субвенциєю до покритя коштів подорожи. Початок має зробитись від Станиславова.

Телеґрами.

Відень, 7. падолиста. Цїсар прибув сюда нинї рано з Ґеделе.

Відень, 7. падолиста. Перебуваючий тут провідник социялїстів Німеччини Авґуст Бебель промовляв вчера в сали Вімберґера про економічне пересиленє в цїлім сьвітї. Численно зібрана публика привитала єго і нагородила оплесками.

Відень, 7. падолиста. З'їзд австрийскої социялїстичної партиї покінчив вчера свої наради. Принято резолюцию в справі загального забезпеченя на старість і проґраму партиї, випрацьовану комісиєю.

Прага, 7. падолиста. Narodna Polityka заміщує дословний текст меморияльу, висланого ческим клиром до папи римского против наміреного подїлу диецезиї в Чехах: на ческу і нїмецку.

Париж, 7. падолиста. Matin доносить: Вчера перед полуднем француска ескадра без жадних перешкод обсадила пристань в Мітиленє. Келярд сконфіскував мита. Правительство відступило від наміру окупувати Смирну.

Царгород, 7. падолиста. Франция поставила

Порті ось які услівя: Признаня всїх французских шкіл і релїґійних товариств, як і остаючих під протекторатом Франциї; признаня всїх французских шпиталїв; дозвіл до вибудуваня шкіл, знищених в р. 1895. і 1896. підчас вірменьских розрухів та признани нового халдейского патріярха.

Пекін, 7. падолиста. Лїгунґчанґ безнадійно недужий; находить ся в аґонії.

Лекцийна комісия

студентів фільософічного виділу львівского унїверситету, яка остає під зверхним проводом проф. Твардовского, поручає здібних інструкторів і домових учителїв. — Устні зголошеня приймають члени комісиї щоденно (навіть в неділї і сьвята) на унїверситетї (I п. Саля VIII) межи 12—1. год. — Адреса: Лекцийна комісия студентів фільософічного виділу, Львів, Унїверситет.

Др. Олександер Богдан КУЛАЧКОВСКИЙ,

субституит надв. адвоката д-ра Отмара Райзера і оборонець в карних справах у Відни, I, Tuchlauben ч. 4 або XIII/9 Suppégasse ч. 9.

COLOSSEUM Ernesta Thorna.

у Львові, в пасажи „ГЕРМАНА“ ул. Сонїшна.

Небувала, сензацийна проґрама!

від 1. до 16. падолиста 1901.

При співучасти військової музики 24. п. п.

1) **Дружина Волковского**, українські сьпіваки і дансери. 2) **Zazell i Vernon**, найкомічнїйші американьскі ґімнастики на потрійнім реку. 3) **Лїлїпути Selma Goerner i Ida Mahr**, в комедиї: »Проба любови«. 4) **The Calder Brothers**, комічна пантоміна »збитки волоцюгів«. 5) **Miss Ravensberg**, анґлїйска сьпівачка. 6) **Орхестра і реклямоґраф**. 7) **Les Usas**, подія в маґазинї капелюхів. 8) **Carma**, фантастична дансерка. 9) **Lena Wella**, куплєтиста. 10) **Les Amor's**, комічні еквілїбристи. 11) **Олександер Trebitsch**, гуморист. 12) **Marguerite de Stratenius**, субретка.

Що дня о 8. год. вечером велике представленє. В недїлю і сьвята два представленя. Що пятницї **High-Life** представленє. Білєти вчаснїйше можна замовляти і набути в конторі Пльона при ул. Кароля Людвика ч. 9. у Львові.

Всїлякі

КУПОНИ

і

вильосовані

цїнні папері

виплачує без потрученя провізиї або коштів

Контора виміни

ц. к. упр. гал. акц.

БАНКУ Гіпотечного.

— РІК ЗАСНОВАНЯ 1892. —

Товариство взаїмних обезпечень

„ДНЇСТЕР“

Львів, ринок ч. 10. (дім »Просьвіти«).

одиноке руске товариство асекурацийне, обезпечає будинки і всї предмети движимі против огневих шкід.

»Днїстер« припоручили Преосьвящ. Ординарияти Всеч. Духовеньству і вірним всїх трех Епархій.

Фонди ґваранцийні »Днїстра« з днем 31. грудня 1900.

Фонд резервовий	311.540 кор. 11 сот.		разом
Резерва премії	171.942 „ — „		520.406 кор. 65. сот.
Резерва специяльна	6.000 „ — „		
Фонд емеритальний	30.924 „ 54 „		

Тарифи »Днїстра« умірковані. Надвижка річна розділяє ся між членів в формі звороттів. За рік 1900 дістають члени 8% звороту з премії.

»Днїстер« виплатив до 31. грудня 1900. відшкодовань 2,120.834 кор. Шкоди лїквідують ся безпроволочно в присутности Делеґата і 2 членів.

Полїси »Днїстра« принимають при позичках гіпотечних: Банк краєвий і Каса ощадности у Львові, Коломиї, Самборі, Долинї, Снятинї, Городенцї, Теребовли, Залїщиках, Городку і Богородчанах.

НА ЖИТЄ треба обезпечатись тілько через »Днїстер« в Товаристві взаїмн. обезпеч, в Кракові; в таких обезпечень через »Днїстер« іде часть провізиї на рускі публичні добродїйні цїли; полїси і квіти видає Краківске Товариство рускі.

»Днїстер« пошукує спосібних аґентів, особливо селян господарів в окрестностях, де ще нема близько аґенций »Днїстра«. Аґенти заробили вже 274.964 кор. провізиї.

Зголошеня о аґенциї треба вносити до Дирекциї у Львові.

Від огню обезпечайте ся тілько в »Днїстрі«.

На житє обезпечайте ся тілько через »Днїстер«.

Селяне! убігайте ся тілько о аґенциї »Днїстра«.

„ТОВАРИШ“

ілюстрований календар на 1902. рік.

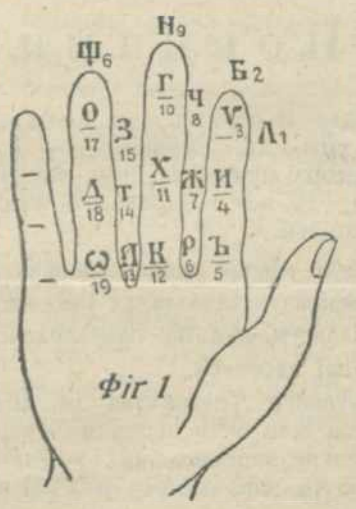

Купуйте *„Календар в руцї.“* »Товариша«, богато ілюстрований календар на 1902. рік.

Товариш — се перша в тім родї книжка взагалї в нашім краю.

Товариш містить в собі 24 карт зьвіздистого неба (по дві на кождий місяць) і богато ілюстраций, прим. з війни бурскої, хіньскої, портрети визначнїйших людей і т. ин.

Товариш подає раду, як виберати собі званє і як радити собі в ріжних хвилях і потребах житя.

Товариш важний і потрібний для всїх, а приступний для кождого, хто лише уміє читати.

Хто собі купить „Товариша“, буде мати »Календар в руцї« і знати, як робить ся календар.

Хто собі купить „Товариша“, буде мати справдї товариша, котрий стане єму в пригодї в неоднїй хвилї житя.

Хто собі купить „Товариша“, буде мати книжку, котра придасть ся єму не лиш на один рік, але й на цїле житє.

Хто хоче пересьвідчити ся, що то все правда, що тут написано, нехай купить собі »Товариша«, а певно не пожалує. Цїна 1 кор. без пересилки почтової; з пересилкою о 10 сотиків більше. Замовляти у Сеня Ґорука у Львові, площа Домбровского ч. 1

Розклад поїздів зелїзничих обовязуючий від I-го мая 1901.

(Приїзд і відїзд поданий після часу середно-европейского).

Поїзд посп.	Поїзд особ.	до Львова (приходить о годинї)
	6·10	з Кракова, Берлина, Варшави, Відня
	6·20	з Чернівцїв (Іцкан, Гаґацу), Гусятина
	6·46	з Брухович, щод. від 16. мая до 15. вер. вк.
	7·45	з Янова
	7·40	з Тернополя, Бродів на дв. Підзамче
	8·00	„ „ на дв. головний
	8·10	з Лавочного (Пешту) Калуша, Сянока
	8·15	з Сокаля, Рави рускої
1·35	8·50	з Кракова, Відня, Варшави, Пешту. Берлина
	11·45	з Ряшова, Любачова, Самбора
	11·55	зі Станиславова (Керемезе, Потутор)
	12·55	з Янова
	1·10	зі Сколього, Калуша, Хирова а з Лавочного від 1. черв. до 15. вер.
	3·14	з Брухович (16. мая до 15. вер. в нед. і сьв.
	4·40	зі Самбора, Борислава, Стрия
2·20	5·11	з Підволочиск (Київа) Бродів на дв. Підз.
2·35	5·35	„ „ „ на дв. голов.
	5·50	з Кракова
	5·40	з Чернівцїв, Іцкан
	6·00	з Сокаля, Белзця і Любачова
Ніч		
	7·36	з Брухович (16. мая до 15. вер. в нед. і сьв.)
	8·50	з Брухович від 16. мая до 15. вересня щод.
	9·41	з Янова від 1. мая до 15. вер. щоденно
	9·20	з Янова (від 1. мая до 15. вер. в нед. і сьв.)
8·40 / 2·31	9·50	з Кракова (Відня, Берлина), Ясла, Розвадова
12·15	9·40	з Чернівцїв, Букарешту,
	10·20	з Лавочного (Пешту) Хирова, Калуша
	10·20	з Підволочиск (Київа), Бродів на дв. Підз.
	10·02	» » » на дв. голов.
	3·12	з Підволочиск Ковчинець на дв. Підзамче
	3·35	» на дворець головний

Поїзд посп.	Поїзд особ.	зі Львова (відходить о годинї)
	6·25	до Станиславова, Надвисокого, Потутор
1·55	6·30	до Підволочиск (Київа) Бродів дв. головний
2·08	6·43	» » » дв. Підзамче
	6·35	до Лавочного (Мункача, Пешту) Борислава
8·30 / 2·55	8·40	до Кракова (Відня, Варшави), Берлина
	9·00	до Сколього, до Лавочного (1. лип. до 15. вер
	9·15	до Янова
	9·25	до Підволочиск, Бродів, Гусятина дв. Підз
	9·42	» » » дв. гол.
	10·20	до Сокаля, Белзця, Рави рускої і Любачова
2·40	10·25	до Чернівцїв,
	1·25	до Янова від 1. мая до 15. вересня в недїлї і сьвята
	2·15	до Брухович від 16. мая до 16. вересня в недїлї і сьвята
	3·05	до Стрия, Сколього від 1. мая до 30. вер.
	3·15	до Янова щоденно від 16. мая до 30. вер.
	3·26	до Брухович щод. від 16. мая до 15. вер.
	3·30	до Ряшева, Хирова, Любачова
Ніч		
	6·10	до Станиславова
12·45	6·20	до Кракова (Відня, Берлина, Варшави)
	6·30	до Янова від 1. мая до 15. вер. т. в дні б. а від 16. вер. до 30. цьвіт. 1902 щоденно
	6·35	до Лавочного (Пешту) Калуша, Хирова
	7·10	до Тернополя, Бродів дворець головний
	7·32	» дворець Підзамче
	7·25	до Сокаля і Рави рускої
	7·52	до Брухович (13. мая до 16. в р. в нед. і сьв.)
	9·30	до Янова від 1. мая до 15. вересня
2·51	10·20	до Чернівцїв і Іцкан
	11·00	до Кракова, Відня, Варшави
	11.10	до Підволочиск, Бродів дв. головний
	11·32	» » дв. Підзамче
	4·15	до Кракова, Відня, Берлина, Самбора
	4·45	до Брухович від 16. мая до 15. вер. щод

ЗАМІТКА: Пора вічна числить ся від 6 години вечером до 5 години 59 мінут рано.

Час середно-европейский рівнить ся від часу львівского о 36 мінут, а іменно 12 год. часу середно-европейского = 12 год. 36 мін. часу львівского. — В місті видають білєти їзди: Звичайні білєти аґенция часописий Ст. І. Соколовского в пасажи Гавсмана ч. 9. від 7. год. рано до 8. вечером, а білєти звичайні і всякі иньші, тарифи, ілюстровані провідники, розклади їзди і т. п. бюро інформацийне ц. к. зелїзниць держав них (ул. Красінских ч. 5. в подвірю, сходи II, двері ч 52.) в урядових годинах (8—3 а в сьвята 9—12).

Видає і відповідає за редакцию Дев Лопатиньский.

Друкарня В. П[illegible]